

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр заочної форми навчання
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
завідувач кафедри
д.е.н., проф.Козак Ю.Г.
“ ___ ” _____ 2019 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності міжнародна економіка
за темою:

«Прямі іноземні інвестиції як фактор динамізації економічного розвитку
Одеського регіону»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 7
спеціальності 6.030503 Міжнародна економіка
Горячкіна Валерія Борисівна

Науковий керівник: старший викладач,
Бурлаченко Дмитрій Миколайович

АНОТАЦІЯ

Горячкіна Валерія Борисівна «Прямі іноземні інвестиції як фактор динамізації економічного розвитку Одеського регіону» випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка», Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Випускна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - прямі іноземні інвестиції в економіку Одеського регіону.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти дослідження прямих іноземних інвестицій в економіці регіону: визначено поняття прямих іноземних інвестицій, досліджено та узагальнено фактори залучення прямих іноземних інвестицій в економіку регіону, наведено методику оцінювання ефективності залучення прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.

Проведено аналіз динаміки та географічної структури прямих іноземних інвестицій Одеського регіону, визначено чинники, що впливають на інвестиційну привабливість Одеської області (за допомогою інструменту SWOT-аналіз), проаналізовано вплив прямих іноземних інвестицій на економіку Одеського регіону.

Запропоновано шляхи активізації залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Одеського регіону на основі економіко-організаційного механізму.

Ключові слова: валовий регіональний продукт, економіка регіону, економіко-організаційного механізм, інвестиційний клімат, прямі іноземні інвестиції, чинники залучення прямих іноземних інвестицій.

ANNOTATION

Horiachkina Valeriia “Direct foreign investments as a factor of dynamization of economic development of the Odessa region” on the receipt of educationally qualifying level of bachelor of speciality 6.030503 "International economy" the Odessa national economic university Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study is direct foreign investments in the economy of the Odessa region.

The paper considers the theoretical aspects of the study of direct foreign investments in the region's economy: the concept of direct foreign investments is defined, the factors of attraction of direct foreign investments into the region's economy are investigated and generalized, the method of estimating the efficiency of attraction of direct foreign investments into the region's economy is presented.

The analysis of dynamics and geographic structure of direct foreign investments of the Odessa region is carried out, factors influencing investment attractiveness of the Odessa region (using the SWOT-analysis tool) are determined, the influence of direct foreign investments on the economy of the Odessa region is analyzed.

The ways of activation of attraction of direct foreign investments into the economy of the Odessa region on the basis of the economic-organizational mechanism are proposed.

Key words: gross regional product, regional economy, economic and organizational mechanism, investment climate, direct foreign investments, factors of attraction of direct foreign investments.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ РЕГІОНУ	8
1.1. Поняття прямих іноземних інвестицій та їх роль у динамізації регіонального розвитку.....	8
1.2. Фактори залучення прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.....	20
1.3. Методика оцінювання прямих іноземних інвестицій.....	26
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ	34
2.1. Аналіз географічної структури та динаміки прямих іноземних інвестицій Одеського регіону	34
2.2. Аналіз чинників залучення прямих іноземних інвестицій в Одеський регіон	47
2.3. Аналіз впливу прямих іноземних інвестицій на економіку Одеського регіону	53
Висновки до розділу 2.....	57
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ	59
3.1. Адаптація зарубіжного досвіду стимулювання прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.....	59
3.2. Економіко-організаційний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Одеського регіону	69
Висновки до розділу 3	75
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ВРП – валовий регіональний продукт

ЄС – Європейський Союз

КНР – Китайська народна республіка

МВФ – Міжнародний валютний фонд

ООН – Організація об'єднаних націй

НДДКР – науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи

СОТ – Світова організація торгівлі

ПАТ – публічне акціонерне товариство

ПІІ – прямі іноземні інвестиції

США – Сполучені Штати Америки

ЮНКТАД – Конференція ООН з торгівлі та розвитку

SBA (Small Business Administration) – адміністрування малого бізнесу

SBIR (Small Business Innovative Research) – інноваційні дослідження малого бізнесу

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Інвестиції відіграють найважливішу роль в підтримці і нарощуванні економічного потенціалу країни та її регіону. Сучасне українське ділове середовище не є сприятливим для залучення прямих іноземних інвестицій в реальну економіку.

Інвестиційні ресурси розподіляються між регіонами України вкрай нерівномірно, в основному концентруючись у великих мегаполісах і багатих природними ресурсами регіонах. Решта регіонів і велика частина переробних галузей України не мають можливості використовувати інвестиційний потенціал.

За своїм географічним положенням, природно-кліматичних умов, за кількістю туристичних підприємств і курортно-оздоровчих установ Одеський регіон займає провідне місце в Україні.

Досить багаті природні ресурси, сприятливі кліматичні умови, широкі можливості для розвитку морських та річкових круїзів, кваліфікована робоча сила роблять сприятливі умови для збільшення прямих іноземних інвестицій в Одеський регіон, сприяють переходу економіки регіону від кон'юнктурного до інноваційного підйому.

У сучасних умовах для вирішення завдань розвитку економіки Одеського регіону на довгострокову перспективу і забезпечення економічного зростання необхідний комплексний підхід до проблеми залучення інвестиційних ресурсів й активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання регіону.

Тому першочергового значення набуває обґрунтування методів та інструментів залучення прямих іноземних інвестицій, достовірна оцінка і рішення проблем реальних можливостей їх залучення в економіку Одеського регіону.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблеми залучення прямих іноземних інвестицій знайшли своє відображення в роботах таких відомих зарубіжних вчених, як В. Баумоль, Дж. Бейн, Р. Брейль, О. Вільямсон, Р. Коуз, Д. Росс, Дж. Стіглер, Ж. Тіроль, А. Харбергер, Д. Хей, Ф. Шерер, російських вчених - С. Авдашева, І. Владімірова, Ю. Іванова, Е. Ленського, Б. Мільнера, О. Радигіна, Н. Розанова, Н.

Рудика, О. Семенкова, М. Степанова, А. Шаститко. Різноманітні аспекти залучення прямих іноземних інвестицій досліджувалися в роботах українських вчених: В. Базилевича, І. Бланка, А. Гальчинського, В. Гейця, В. Голікова, О. Кузьміна, О. Пасхавера і ін. Проте, на сьогоднішній день є недостатньо вивченими проблеми залучення прямих іноземних інвестицій в регіони країни, зокрема в Одеську область.

Метою дипломної роботи виступає дослідження проблем залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Одеського регіону та обґрунтування шляхів їх вирішення.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розкрити поняття прямих іноземних інвестицій та їх роль у динамізації регіонального розвитку;
- дослідити фактори залучення прямих іноземних інвестицій в економіку регіону;
- навести методику оцінювання прямих іноземних інвестицій;
- провести аналіз географічної структури та динаміки прямих іноземних інвестицій Одеського регіону;
- проаналізувати чинники залучення прямих іноземних інвестицій в Одеський регіон;
- здійснити аналіз впливу прямих іноземних інвестицій на економіку Одеського регіону;
- дослідити зарубіжний досвід стимулювання прямих іноземних інвестицій в економіку регіону та обґрунтувати перспективи його адаптації в Одеському регіоні;
- запропонувати економіко-організаційний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Одеського регіону.

Об'єктом дослідження виступають прямі іноземні інвестиції в економіку Одеського регіону.

Предметом дослідження є теоретико-методичні й практичні аспекти

залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Одеського регіону.

В процесі дослідження застосовувалися такі **методи**: аналізу, синтезу, порівняння, логічного узагальнення – для уточнення сутності та змісту прямих іноземних інвестицій; економічного аналізу – для оцінки географічної структури та динаміки прямих іноземних інвестицій Одеського регіону; абстрактно-логічний метод – для обґрунтування економіко-організаційного механізму залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Одеського регіону.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативні та законодавчі акти, що регулюють іноземні інвестиції, статистичні дані Головного управління статистики в Одеській області, монографічні роботи і статті вітчизняних та зарубіжних економістів у фахових виданнях, матеріали науково-практичних конференцій та семінарів з питань залучення прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.

Практичне значення проведеного дослідження визначається можливістю використання висновків і рекомендацій для вирішення методичних, економічних і організаційних завдань щодо формування політики залучення прямих іноземних інвестицій в Одеський регіон. Практичні результати можуть знайти застосування в регулюючій і стимулюючій діяльності місцевих органів управління щодо залучення іноземних інвестицій в регіон, а також для педагогічної діяльності викладачів вищих навчальних закладів, що готують фахівців з макроекономіки та регіональної економіки, і при викладанні курсів з іноземного інвестування.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел. Обсяг роботи без додатків складає 93 сторінки. Робота містить 16 таблиць, 13 рисунків. Список використаних джерел налічує 70 найменувань.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що термін «інвестиції» трактується неоднозначно, існують різні визначення цього поняття, які мають значні відмінності, що обумовило необхідність уточнення їхньої сутності. Порівнюючи різні підходи авторів щодо формулювання поняття інвестиції, визначено власний підхід до сутності інвестицій в умовах глобальних трансформацій: це вкладення власних, позичених, або залучених ресурсів у формі матеріальних, фінансових, інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, як на короткий, так і тривалий період, усередині країни й за її межами, індивідуальними або / і інституціональними інвесторами, і утворенням на цій основі державно-транснаціонального капіталу з метою отримання прибутку (доходу) і / або досягнення позитивно-соціального ефекту.

На основі наукових літературних джерел здійснено узагальнення підходів до визначення поняття “прямі іноземні інвестиції” та надано власне їх визначення: прямі іноземні інвестиції – це вкладення капіталу в підприємство за кордоном, що забезпечує набуття довгострокового економічного інтересу через отримання інвестором контролю над об'єктом вкладення капіталу й передбачає одержання підприємницького прибутку (доходу) та/або ж досягнення соціального, інноваційного, екологічного та інших видів ефектів.

Наведені в роботі класифікаційні ознаки не вичерпують всього різноманіття видів ПІІ. Вони більш повно враховують сутнісні ознаки поняття ПІІ, багатосторонність їх видів та форм, що розкриває мотиви, цілі та спонукання іноземних інвесторів і є вкрай необхідним для обґрунтування необхідності залучення ПІІ в економіку країни та розробки ефективної політики щодо їх регулювання.

Встановлено, що завдяки залученню прямих іноземних інвестицій в регіон виникають наступні позитивні наслідки: отримання додаткових ресурсів (капітал,

модернізація промисловості, управлінський досвід, кваліфікована праця); прискорений розвиток підприємницького сектора; зменшення безробіття; міжнародні стандарти підготовки кваліфікованих кадрів; зміцнення зовнішньоторговельних позицій країни (інтенсифікація експорту, зменшення імпорту); збільшення обсягу ВРП, прискорення економічного зростання; збільшення податкових надходжень до бюджету регіону.

2. У різних джерелах публікуються різні класифікації факторів ПІ і, узагальнивши теоретичний матеріал, виділено п'ять основних груп факторів залучення ПІ в економіку країни (регіону), серед яких:

- економічні чинники: розмір ринку, ціна і якість факторів виробництва, валовий національний продукт (валовий регіональний продукт);
- розвиненість інфраструктури: транспорт, засоби комунікації, фінансові та інші інститути;
- реалізація економічної політики (загальнодержавної і регіональної, в тому числі, зовнішньоекономічної);
- легкість ведення бізнесу в країні: фактори, рейтинги, опитування;
- географічні особливості ринку.

3. У професійній діяльності сучасних економістів-аналітиків важливим методологічним інструментом є економіко-математичні методи. Розробка економіко-математичних моделей є важливою ланкою в теоретичних та прикладних економічних дослідженнях.

Моделювання впливу величини прямих іноземних інвестицій на величину валового регіонального продукту надасть змогу визначити ефективність іноземного інвестування та обґрунтування інвестиційної стратегії

4. Протягом 2014-2018 рр. обсяг залучення прямих іноземних інвестицій в Одеську область перевищував величину прямих іноземних інвестицій з області, тобто сальдо було додатним.

Досліджуючи динаміку прямих іноземних інвестицій в Одеську область протягом 2014-2018 рр. було визначено загальну тенденцію до скорочення. В 2018 р. величина прямих іноземних інвестицій в область складала 1423290,8 тис. дол.

США. Порівняно з 2014 р. знизилась на 15,2 %.

Динаміка прямих іноземних інвестицій з Одеської області протягом 2014-2018 рр. мала загальну тенденцію до скорочення. В 2018 р. величина прямих іноземних інвестицій з області складала 27266,8 тис. дол. США. Порівняно з 2014 р. знизилась 7,5 %.

В 2018 р. найбільшими інвесторами Одеської області були Кіпр (питома вага в структурі прямих іноземних інвестицій – 31,490 %), Сінгапур (питома вага – 19,392%), Нідерланди (питома вага – 7,087 %).

Найбільшу питому вагу і структурі прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності Одеської обл. в 2018 р. займали: промисловість (питома вага в структурі прямих іноземних інвестицій – 45,205 %), транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (питома вага – 25,635 %), операції з нерухомим майном (питома вага – 15,273 %).

В 2018 р. найбільша величина прямих іноземних інвестицій припадала на м. Одеса (470920,3 тис. дол. США), м. Чорноморськ (159864,8 тис. дол. США), м. Южне (93611,1 тис. дол. США), а також на Білгород-Дністровський район (71531,8 тис. дол. США), Біляївський район (49743,5 тис. дол. США), Лиманський (112684,8 тис. дол. США), Овідіопольський (68956,0 тис. дол. США), Ренійський (53812,8 тис. дол. США).

5. Одеська область має чимало сприятливих факторів щодо залучення прямих іноземних інвестицій.

За результатами проведеного SWOT-аналізу факторів, що впливають на інвестиційну привабливість Одеської області, можна зробити висновок про високій потенціал області, обумовлений географічним положенням, розвинутою транспортною інфраструктурою (морський, залізничний та автомобільний транспорт), високим інтелектуальним потенціалом, наявністю переробної промисловості.

Поряд з позитивними факторами залучення ПІІ в економіку Одеського регіону є і негативні серед яких можна виділити наступні:

- економічні (тенденція скорочення обсягів промислового виробництва,

низький рівень інноваційної, конкурентоспроможної і високоліквідної продукції, нерозвинена інноваційна інфраструктура, значну питому вагу тіньового сектора, недостатній розвиток туризму, зменшення обсягу інвестицій, низькі обсяги залучених іноземних інвестицій і ін.).

– екологічні (несприятлива екологічна ситуація: високий рівень забруднення атмосферного повітря, деградація бальнеологічних ресурсів, скидання в море недостатньо очищених стічних вод, твердих побутових відходів).

– соціальні (низький життєвий рівень більшості населення, перевищення смертності над народжуваністю, невисока середня тривалість життя населення, та ін.).

6. Побудована економетрична модель залежності величини валового регіонального продукту від прямих іноземних інвестицій дала змогу визначити, що якщо прямі іноземні інвестиції за i -ий період збільшаться на 1 %, то валовий регіональний продукт збільшиться на 2,986 % і навпаки, зі зменшенням прямих іноземних інвестицій на 1 % величина валового регіонального продукту зменшиться на 2,986 %.

7. Проведене дослідження зарубіжного досвіду іноземного інвестування дав змогу визначити, що згідно із законом про оподаткування у США гарантується відсутність будь-якої дискримінації, що зумовило створення більшістю іноземних інвесторів філій у цій країні. Умови надання пільг передбачають розміщення підприємств у певній місцевості, що пов'язано з потребою пропорційного розвитку галузей економіки в межах того чи іншого штату.

У Франції надання пільг інвесторам значною мірою носить вибірковий характер, що виражається у трьох напрямках. По першому напрямку найбільш сприятливий режим іноземного інвестування надається країнам ЄС. Другий – полягає в наданні пільг інвесторам, які здійснюють інвестиції у найменш розвинуті регіони країни. І, нарешті, третій – виражається в чіткому розмежуванні непрямих і прямих інвестицій та наданні пріоритету останнім.

Складовими сприятливого інвестиційного клімату в Китай є низька вартість робочої сили, надання права на порівняно дешеве користування землею,

прийнятний рівень розвитку виробничої та соціально-побутової інфраструктури в районах пільгового інвестування, економічно виважена система оподаткування, преференційний міграційно-митний режим, сприятливе митне та валютне законодавство.

Ефективному залученню іноземних інвестицій у Великобританію сприяють такі чинники, як ефективна структурна перебудова і поліпшення внутрішньоекономічної ситуації в країні, бажання іноземних фірм зайняти нові ринки збуту для своїх товарів, висока норма прибутку за рахунок порівняно низьких витрат на робочу силу.

Країни ЦСЄ – нові члени ЄС. У більшості країн регіону для залучення іноземного капіталу передбачається зниження ставок оподаткування прибутку з одночасним зменшенням податкових пільг.

1. Заходи в сфері нормативно-правового регулювання діяльності підприємств Одеського регіону передбачають розвиток правового забезпечення інвестиційного процесу та його активізації для залучення інвестицій.

2. Заходи в сфері організації залучення реальних інвестицій на підприємства регіону передбачають забезпечення чіткої координації дій між органами влади, відібраних на основі конкурсу кредитних установ, консалтингових, страхових і лізингових компаній та самими підприємствами.

3. Заходи в сфері інформаційного забезпечення інвесторів передбачають отримання оперативної та повної інвестиційної інформації про стан підприємств Одеського регіону.

4. Заходи в сфері економічного стимулювання припливу реальних інвестицій на підприємства Одеського регіону передбачають сприяння адміністрації регіону в розвитку фінансово-кредитної та інвестиційної складової підтримки.

5. Встановлення і розвиток прямих партнерських відносин з іноземними інвесторами, а також зарубіжними країнами загалом – одна з найбільш ефективних і конкретних форм співпраці.

6. Заходи у сфері державного сприяння просуванню продукції підприємств Одеського регіону на ринки.

7. До інших заходів слід віднести забезпечення довгострокової конкурентоспроможності продукції підприємств Одеського регіону. Створення передумов забезпечення високих темпів активного експортно-орієнтованого розвитку вимагає реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів, спрямованих на формування ефективної системи підготовки кадрів для забезпечення інвестиційної діяльності підприємств Одеського регіону.

Запропонований комплексний економіко-організаційний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Одеського регіону сприятиме:

- покращенню інвестиційного клімату й підвищенню інвестиційної активності;
- системі пільг в оподаткуванні;
- визначенню пріоритетних напрямів використання ПШ;
- розширенню можливостей участі іноземних інвесторів у процесі приватизації і створенню спільних підприємств за умови ефективного функціонування механізму державних гарантій і системи законодавчого, нормативного, інформаційного забезпечення іноземних інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азрилиян А. Н. Большой экономический словарь / [А. Н. Азрилиян, О. М. Азрилиян, Е. В. Калашникова, О. В. Квардакова]. – 7-е изд., доп. – М.: Институт новой экономики, 2008. – 1472 с.
2. Білій А. Хронологічний огляд розвитку міжнародної інвестиційної діяльності / А. Білій, Д. Гайдай // Стратегія економічного розвитку країн в умовах глобалізації. – 2013. – № 3. – С. 3-4.
3. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс / И.А. Бланк. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2011. – 448 с.
4. Бланк И. А. Инвестиционный финансовый менеджмент / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2007. – 521 с.
5. Богун К.В. SWOT-аналіз як метод оцінки конкурентоспроможності регіону / К.В. Богун, Я.Д. Прошкіна: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/36_PWMN_2010/Economics/76194.doc.htm 1.
6. Боди Зви. Принципы инвестиций. Пер. з англ. 4-е изд. / Зви Боди, Алекс Кейн, Алан Дж. Маркус. – М.: Вильямс, 2008. – 984 с.
7. Вовчак О.Д. Інвестування: Навч. посібник. – Львів: Новий Світ – 2010, 2007. – 544 с.
8. Гаврилишин Б. Д. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 / [Гаврилишин Б. Д., Устенко О. А.; ред. Мочерний С. В.]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2013 – 864 с.
9. Гайдуцький А. Україні потрібна якісно нова стратегія залучення іноземного капіталу / А. Гайдуцький [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/finances/ne-za-krihti-ukrayini-potribnayakisno-nova-strategiya-zaluchennya-inozemnogo-kapitalu-.html>
10. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV: за станом на 15.01.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

11. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності підприємств. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/35261/>.
12. Загородній А.Г. Фінансовий словник. – 2-ге видання, виправлене та доповнене. / Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С.– Львів: Вид-во “Центр Європи”, 2011, – 576 с.
13. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19.03.1996р N 93/96-ВР зі змінами та доповненнями.
14. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.91 р. № 1560 – XII.
15. Захарін С.В. Перспективи інтеграції України у міжнародний інвестиційний ринок / С. В. Захарін // Фінанси України. – 2013. – № 9. – С. 102–112.
16. Захожай В.Б. Страховий та інвестиційний менеджмент. / Захожай В.Б., Федоренко В.Г. – К.: МАУП, 2012. – 344с.
17. Инвестиции [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%B8>.
18. Інститут аграрної економіки [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.iae.org.ua>
19. Кісіль М.І. Показники економічної ефективності малого та середнього бізнесу на селі // Економіка АПК. – 2014. – №5. – С. 48–54.
20. Клебанова Т. С. Економіко-математичне моделювання в економіці: навч. посібник / [Клебанова Т. С., Раєвнева О. В., Прокопович С. В. та ін.]. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 352 с.
21. Козловський С. В. Стратегічний аналіз розвитку регіональних економічних систем [Електронний ресурс] / С. В. Козловський // Ефективна економіка, №4. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=178>
22. Косак В.М. Правові засади іноземного інвестування в Україні. – Львів: Центр Європи, 2009. – 223с.

23. Любімов В. І. Особливості державного регулювання іноземних інвестицій: закордонний досвід / В. І. Любімов // Економічний простір. - 2009. - № 21. - С. 65-71
24. Макаренко М. В. Управління економічним потенціалом регіону як основою формування конкурентних переваг регіону / М. В. Макаренко. // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – С. 217–224.
25. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Пер. с 14-го англ. изд. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 972 с.
26. Негрич О. Аналіз впливу мотивацій іноземних інвесторів на форми реалізації інвестиційних проектів / О. Негрич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>
27. Одеська область [Електронний ресурс] // Україна сьогодні – Режим доступу до ресурсу: <http://www.rada.com.ua/ukr/RegionsPotential/Odesa/>.
28. Основные виды инвестиций [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vpluse.net/drugieinvestitsii/579-osnovnye-vidy-investitsij>.
29. Офіційний сайт Головного управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>
30. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
31. Офіційний сайт проекту Doing business [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org>.
32. Павлова Л.Н. Фінанси підприємств: Підручник для вузів.- М.: Фінанси, ЮНІТІ,2008. – 639 с.
33. Пехник А.В. Іноземні інвестиції в економіку України: Навч. Посібник. – К.:Знання, 2007. – 335 с.
34. Пересада А.А. Інвестування: Навч. посібник. / А.А. Пересада – К.: КНЕУ, 2012. – 250 с.
35. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом: монографія / А. А. Пересада. – К.: Лібра, 2010. – 472 с.

36. Петухова О. М. Інвестування навч. посіб. / О.М. Петухова. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 336 с.

37. Приходько С. В. Российские прямые инвестиции за рубежом: основные тенденции и последствия для национальной экономики / С. В. Приходько, А. А. Пахомов, Н. П. Валовик // Институт экономики переходного периода. – 2008. – 126 с.

38. Про Одещину [Електронний ресурс] // Одеська обласна державна адміністрація – Режим доступу до ресурсу: <http://oda.odessa.gov.ua/info/pro-odewinu/harakteristika/>.

39. Прус Ю.О. Інвестиційна діяльність в Україні / Ю.О. Прус – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/194.pdf>

40. Реверчук С. К. Інвестологія: наука про інвестування: Навч.посібник / С.К. Реверчук, Н. Й. Реверчук, І. Г. Скоморович [та ін.]. – Атіка, 2011. – 264 с.

41. Рогач О. І. Міжнародні інвестиції: Теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: Підручник / О. І. Рогач. – К.: Либідь, 2012. – 720 с.

42. Румянцева Е. Е. Новая экономическая энциклопедия / Е. Е. Румянцева. – 3-е изд. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 826 с.

43. Рут Френклін Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції / Пер.з англ. – К.: Основи 2009, – 665 с.

44. Семенчук І. Ю. Стратегічний аналіз розвитку регіональних економічних систем [Електронний ресурс] / І. Ю. Семенчук //Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент. - 2012. - Вип. 9(2). - С. 463- 468. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnem_2012_9\(2\)_65.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnem_2012_9(2)_65.pdf)

45. Староверова Г.С. Экономическая оценка инвестиций: учебное пособие / Г.С. Староверова, А.Ю. Медведев, И.В. Сорокина. – М. : КНОРУС, 2006. – 312 с.

46. Степаненко С. В. Оцінка ефективності використання економічного потенціалу регіону та управління ним / С. В. Степаненко // Державне будівництво : електронне наукове видання ХарРІ НАДУ при Президентіві України. – 2013. – № 1. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2013-1/doc/2/03.pdf>.

47. Тесля С. М. Прямі іноземні інвестиції як економічна категорія, їх суть та класифікація / С. М. Тесля // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.3. – С. 131-139.

48. Третяк Н.М. Фактори формування інвестиційного клімату в Україні / Н.М. Третяк// Фінансовий простір. – №3 (11). – 2013.- С. 165-170.

49. Терехов Є. М. Вплив транснаціональних корпорацій на розвиток національних економічних систем // Вісник Сумського державного університету. Сер. "Економіка". – 2010. – № 1. – С. 103-114

50. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / Федоренко В. Г. – 2-ге вид., переробл. и доповн. – К.: Алерта, 2014. – 344 с.

51. Харсеева А. В. Сравнительный анализ существующих подходов к классификации инвестиций / А. В. Харсеева // Теория и практика общественного развития. – 2010. – № 3. – С. 225-228.

52. Что такое инвестиции? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://damoney.ru/invest/chto-takoeinvesticii.php>.

53. Шарп У. Инвестиции. Пер. с англ. Буренина А. Н., Васина А. А. / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бэйли. – М.: ИНФРА-М, 2011. – 1028 с.

54. Якубовський С. О. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: Навч. посібник / За ред. С. О. Якубовського, Ю. Г. Козака – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.

55. Doing Business 2014: Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises [Electronic recourse]. – Regime of access: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB13-full-report.pdf>

56. Doing Business 2015: Understanding Regulations for Small and Medium-Size Enterprises [Electronic recourse]. – Regime of access: <http://www.doingbusiness.org/>

57. Dunning J.H. Multinational Enterprises and Global Economy / Dunning J.H. – Reading: Addison – Wesley Publishing Company. – 2012. – Chapter 3. – 224 p.

58. European Commission: Foreign direct investment statistics [Electronic recourse]. – Regime of access:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Foreign_direct_investment_statistics

59. Financial Times [Electronic recourse]. – Regime of access: <http://www.ft.com/>

60. Hymer, Stephen H. The International Operations of National Firms: A Study of Direct Foreign Investment / Hymer, Stephen H. – (MIT Press)., 1976. – 253п.

61. Index of economic freedom 2015. Heritage Foundation [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.heritage.org/index>.

62. International Monetary Fund [Electronic recourse]. – Regime of access : <http://www.imf.org/external/index.htm>

63. The Global Competitiveness Report 2014-2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.weforum.org/reports>.

64. Transparency International Corruption Perceptions Index [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.transparency.org/country/#UKR>.

65. The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) [Electronic recourse]. – Regime of access: <http://www.oecd.org/investment/statistics.htm>

66. The World Bank [Electronic recourse]. – Regime of access: <http://www.worldbank.org>

67. Unctadstat [Electronic recourse]. – Regime of access: <http://unctadstat.unctad.org/ReportFolders/reportFolders.aspx>

68. The United Nations [Electronic recourse]. – Regime of access : <http://www.un.org/>

69. World Investment Report 2018 [Electronic recourse]. – Regime of access: <http://www.unctad.org>

70. World Trade Organization [Electronic recourse]. – Regime of access: <https://www.wto.org>